

Grammatica op maat

Het Muiswerkprogramma Grammatica op maat bestrijkt de grammatica die nodig is voor het leren van de Nederlandse spelling en zinsbouw.

The screenshot displays the 'Zelfstandige naamwoorden in een tekst' (Independent nouns in a text) exercise. The interface is blue and white. At the top, a pink banner reads 'Zelfstandige naamwoorden in een tekst'. The main window contains a painting of a young girl sitting on a bench. To the right of the painting, the text reads: 'Welke woorden in de tekst zijn zelfstandige naamwoorden? Het is MAANDAGOGHTEND. Ik zit in de TUIN in de ZON. Die is heerlijk warm. Ik ben zo blij dat ik dat weer op mijn huid voel! Ik hou van de zomer en die is op komst. En gelukkig is de regen ook weer weg. Het vooruitzicht straks weer te genieten, daar droom ik van. Een ijsje eten in Amsterdam. Op vakantie naar Turkije! Ik haat de winter met zijn kou en korte dagen. Ik hou niet van kluisen bij de verhuurder.' To the right of the text is a list of words: 'maandagochtend', 'tuin', and 'zon'. Below the text and list is a search bar with 'Nog 14' and a filter icon. At the bottom of the window are buttons for 'Ok ✓', 'A-Z', 'Help i', and 'Stop'. A small instruction at the bottom of the window says 'Klik op een woord uit de tekst. Klik daarna op de knop linksonder.'

Doelgroepen Grammatica op maat

Dit programma is gemaakt voor leerlingen vanaf groep 7 van de basisschool, het praktijkonderwijs, alle niveaus van het vmbo en mbo 1 en 2.

Omschrijving Grammatica op maat

Muiswerk Grammatica op maat behandelt alle basisonderwerpen die nodig zijn voor het leren van de Nederlandse spelling en zinsbouw. Er is ook een verzamelrubriek waarmee de complete stof geoefend kan worden. Hier volgt van elk onderwerp een nadere beschrijving. De inhoud die beschreven is, staat voor de leerling in de uitlegschermen en vormt de basis voor de oefeningen. Tijdens het oefenen kan de uitleg op elk gewenst moment opnieuw nagelezen worden.

- **Zelfstandig naamwoord**
We beginnen het schrijven en spellen met zelfstandige naamwoorden. Eerst wordt gewerkt met plaatjes, waarmee een beroep wordt gedaan op de intuïtie van de leerling. Leerlingen leren deze woordsoort vervolgens herkennen op basis van de inhoud: zelfstandige naamwoorden noemen een mens, een dier of een ding. Dat 'ding' kan concreet of abstract zijn. Tenslotte komen in deze rubriek verschillende vormkenmerken aan bod: er hoort meestal een lidwoord bij het zelfstandig naamwoord; zelfstandige naamwoorden hebben meestal een enkelvoud en een meervoud en ook vaak een verkleinwoord. De leerling moet uiteindelijk in staat zijn een zelfstandig naamwoord te herkennen in de context van een zin of een tekst. De

afdeling bestaat uit negen oefeningen, waarvan de laatste alle stof van deze rubriek bevat.

- **Werkwoord**

Deze rubriek over het werkwoord vormt de basis van enkele rubrieken die later volgen (tijden, persoonsvorm, voltooid deelwoord). Eerst wordt weer gewerkt met plaatjes, waarmee we een beroep doen op de intuïtie van de leerling. Het werkwoord wordt vervolgens uitgelegd aan de hand van de inhoud: een werkwoord zegt wat iets of iemand doet. Dan komen enkele vormkenmerken aan de orde: de verschillende vormen die een werkwoord aan kan nemen; het bestaan van splitsbare en onsplitbare werkwoorden. De negen oefeningen zijn weer gevarieerd: zes oefenvormen. De laatste oefening bevat alle oefenstof en de meest uitgebreide feedback.

Werkwoorden aanwijzen

Welke woorden zijn werkwoorden?

hebben soms gast
aankleden grapje foto
telefoon poetsen lamp
band hond gooien
meeuw papier ondervragen
dromen gaan paardrijden
stotteren werken

Nog 7

A-Z Help Stop

Zoek en klik op het juiste vakje

Sanne Kat 181 Grammatica op maat B4 Werkwoorden aanwijzen

- **Bijvoeglijk naamwoord**

Ook bij het bijvoeglijk naamwoord aandacht voor zowel betekenis als vorm. Het bijvoeglijk naamwoord noemt een kenmerk of eigenschap van een zelfstandig naamwoord (betekenis). Het heeft vaak een vergrotende en overtreffende trap (snel-snelster- snelst) en meestal is sprake van twee vormen (groot en grote). Uiteindelijk moet de leerling kunnen aangeven welk woord een bijvoeglijk naamwoord is en ook welke vorm wanneer gebruikt wordt. De leerling ontmoet bij deze afdeling negen oefeningen in vijf verschillende oefenvormen. De laatste oefening bevat alle oefenstof en de meest uitgebreide feedback.

- **Werkwoordstijden**

De tijd van het werkwoord is als basis voor de spelling zó belangrijk dat er hier een aparte afdeling aan gewijd wordt. Met tegenwoordige en verleden tijd worden de noties 'nu' en 'vroeger' verbonden. In deze afdeling ook aandacht voor het verschijnsel dat veel werkwoorden in de verleden tijd van klank veranderen (sterke werkwoorden). Er zijn zeven oefeningen met vier verschillende oefenvormen. De laatste oefening bevat weer alle oefenstof en de meest uitgebreide feedback.

- **Persoonsvorm**
Als leerlingen eenmaal weten wat een werkwoord is en wat tijden zijn, dan kan de persoonsvorm aan bod komen. De afdelingen zijn dus niet toevallig in deze volgorde gezet. In eerste instantie worden alleen simpele enkelvoudige zinnen behandeld; sommige mét en andere zonder tweede werkwoord. Bij de laatste oefeningen ook eenvoudige samengestelde zinnen. In het belang van de werkwoordspelling moeten leerlingen ook bij deze zinnen in staat zijn te bepalen of een werkwoord een persoonsvorm is. De afdeling heeft negen oefeningen en er zijn vijf verschillende oefenvormen. De laatste oefening bevat alle oefenstof en de meest uitgebreide feedback.
- **Onderwerp**
Voor het kunnen schrijven zonder fouten is het nodig dat leerlingen weten wat het onderwerp van de zin is, of in elk geval het onderwerp dat bij de persoonsvorm hoort. De onderwerpvrage (Wie of Wat + werkwoord(en)) wordt hier als methode gebruikt om het onderwerp te vinden. Dit ‘vinden’ wordt eerst op een intuïtieve manier geprobeerd en later wat formeler. Bij de hogere oefeningen ook aandacht voor moeilijke onderwerpen als ‘men’ of ‘directie’, die taalkundig enkelvoud zijn, terwijl ze inhoudelijk aan meervoud doen denken. Er zijn zes oefeningen in deze afdeling en daarbij worden vier oefenvormen gebruikt.
- **Voltooid deelwoord**
We hebben ervoor gekozen het voltooid deelwoord apart te behandelen omdat deze werkwoordsvorm bij de werkwoordspelling meestal ook apart behandeld wordt. Een leerling die het voltooid deelwoord aan zijn vorm herkent, maakt meestal minder fouten bij de spelling van zowel persoonsvorm als het voltooid deelwoord zelf. De afdeling bestaat uit zes variabele oefeningen en er zijn vijf verschillende oefenvormen gebruikt.
- **Zinsdelen**
Om enig zicht te krijgen op de zinsbouw, is het belangrijk dat leerlingen leren dat zinnen opgebouwd zijn uit zinsdelen. Om te zien welke woorden samen een zinsdeel vormen, moet je de volgorde van de zin veranderen. Je kunt ook proberen welke woorden samen vóór de persoonsvorm kunnen staan. Die woorden zijn een zinsdeel. Er zijn vijf oefeningen in deze afdeling en drie verschillende oefenvormen. De laatste oefening bevat alle oefenstof en de meest uitgebreide feedback.
- **Alles**
De afdeling ‘Alles’ is een verzamelrubriek waarin alles bij elkaar komt wat in dit programma behandeld is.

Woordsoorten en zinsdelen

Ontsnapte koe neemt roltrap

PURMEREIND - [1] Een koe ontsnapte gistermorgen van de veemarkt. [2] Hij maakte daarna een korte wandeling door het winkelcentrum. [3] Op dat moment was het centrum nog gesloten. [4] De koe liep door een glazen deur. [5] Op de begane grond vond ze niets van haar gading. [6] Dus wandelde ze via de stilstaande roltrap naar boven. [7] Daar at ze van de planten bij een plantenzaak. [8] De politie kon het dier richting parkeergarage driven. [9] Een andere koe werd inezet om

1 Wat voor woordsoort is **koe** in de titel?

a) een werkwoord
b) een zelfstandig naamwoord
c) een bijvoeglijk naamwoord

Nog 22

A-Z □ Help i Stop

Klik eenmaal op het juiste antwoord

Sanne Kat 242 Grammatica op maat 13 Woordsoorten en zinsdelen

De rubrieken zijn opgebouwd naar moeilijkheid, op basis van de lesstofindeling die in de meeste methodes voor het basisonderwijs gevolgd wordt. De opbouw is cumulatief, dat wil zeggen: wat eerder behandeld is, wordt bekend verondersteld. Het is daarom niet aan te raden hier en daar een los onderwerp uit het programma te halen, zonder dat het voorgaande behandeld is.

Zowel allochtone als niet-allochtone leerlingen kunnen met dit programma hun voordeel doen. Buiten het programma valt de stof van het aanvankelijke spellen, waarin het verband tussen klanken en letters wordt aangeleerd en ook het grootste deel van de inprentwoorden. Wel komen in het programma enkele inprenttechnieken aan bod, waarmee op een tamelijk willekeurig corpus van woorden geoefend wordt.

Er zijn 63 oefeningen in Grammatica op maat, onderverdeeld naar onderwerp. Veel oefeningen hebben een ‘levend’ karakter, dat wil zeggen: ze behandelen wel telkens dezelfde lesstof, maar met wisselende woorden en zinnen. In totaal zijn er 120 ingesproken uitlegschermen.

Overzicht oefeningen Grammatica op maat

In de eerste kolom ziet u de categorie waar de oefening in valt. Daarna de naam van de oefening, de oefenvorm, het aantal uitlegschermen en het aantal opgaven van elke oefening.

Rubriek	Oefening	Type	Uitleg	Opgaven
A zelfstandig naamwoord	1 Zelfstandige naamwoorden	Plaatje klikken	1	13
	2 De of het sorteren	Rijen	1	20
	3 Verkleinwoorden zoeken	Wijs aan in tekst	2	11
	4 Meervoud op -en of -s	Rijen	1	20
	5 Meervoud herkennen	Stenen	1	20
	6 Zelfstandig naamwoord in zin	Wijs aan in zin	2	10
	7 Naamwoorden plaatsen	Plaats woord	2	16
	8 Zelfstandig naamwoord in tekst	Wijs aan in tekst	2	16

Rubriek	Oefening	Type	Uitleg	Opgaven
	9 Zelfstandig naamwoord	Meerkeuze	2	12
B werkwoord	1 Werkwoorden 2 Hele werkwoord typen 3 Zijn en hebben 4 Werkwoorden aanwijzen 5 Werkwoord in zin 6 Werkwoorden in tekst 7 Werkwoorden plaatsen 8 Splitsbaar of niet 9 Werkwoord	Meerkeuze Open vraag Rijen Stenen Wijs aan in zin Wijs aan in tekst Plaats woord Rijen Wijs aan in zin	1 1 1 2 2 3 2 1 4	20 10 20 20 10 14 18 20 12
C bijvoeglijk naamwoord	1 Bijvoeglijke naamwoorden 2 Trappen aanwijzen 3 Trappen invullen 4 Juiste vorm invullen 5 Groot of grote 6 Kies uit twee 7 Bijvoeglijk naamwoord in zin 8 Bijvoeglijk naamwoord in tekst 9 Bijvoeglijk naamwoord	Meerkeuze Wijs aan in tekst Open vraag Open vraag Open vraag Meerkeuze Wijs aan in zin Wijs aan in tekst Meerkeuze	1 3 2 1 2 1 1 2 3	10 11 15 10 10 15 10 12 16
D tijden	1 Nu of toen 2 Tijd kiezen 3 Andere tijd gebruiken 4 Sterk of zwak 5 Tegenwoordige tijd maken 6 Verleden tijd maken 7 Tijden	Rijen Meerkeuze Open vraag Rijen Wijzig tekst Wijzig tekst Meerkeuze	1 1 1 1 2 2 3	20 12 10 20 17 16 15
E persoonsvorm	1 Persoonsvorm kiezen 1 2 Persoonsvorm kiezen 2 3 Persoonsvorm kiezen 3 4 Persoonsvorm kiezen 4 5 Persoonsvorm of niet 6 Persoonsvorm in zin 7 Persoonsvormen in tekst 1 8 Meer persoonsvormen in tekst 9 Persoonsvorm	Kies woord in zin Kies woord in zin Kies woord in zin Kies woord in zin Meerkeuze Wijs aan in zin Wijs aan in tekst Wijs aan in tekst Meerkeuze	2 2 2 2 2 1 2 2 2	10 10 10 10 10 10 14 16 10
F onderwerp	1 Over wie of wat 2 Onderwerp plaatsen 3 Onderwerp kiezen 4 Onderwerp aanwijzen 5 Onderwerpen in tekst 6 Moeilijker onderwerpen	Open vraag Slepen Meerkeuze Wijs aan in zin Wijs aan in tekst Meerkeuze	1 1 1 1 2 2	10 8 10 10 13 9
G voltooid deelwoord	1 Voltooid deelwoord in zin 2 Hele werkwoord typen 3 Voltooid deelwoord typen 4 Voltooid deelwoord in tekst 5 Voltooid deelwoord herkennen 6 Voltooid deelwoord	Wijs aan in zin Open vraag Open vraag Wijs aan in tekst Stenen Meerkeuze	2 1 2 3 2 3	10 10 10 10 20 12
H zinsdelen	1 Persoonsvorm in zin plaatsen 2 Zinsdeel voor persoonsvorm 3 Zinnen maken 4 Zinnen verdelen 5 Zinsdeel of niet	Slepen Meerkeuze Volgorde Slepen Meerkeuze	1 1 1 2 1	10 10 8 8 10
I alles	1 Alle woordsoorten 2 Alle zinsdelen 3 Woordsoorten en zinsdelen	Wijs aan in zin Meerkeuze Meerkeuze	3 5 7	18 25 22